

EŻAMIJIET ANNWALI TAL-JUNIOR LYCEUM
U TA' L-ISKOLA SEKONDARJA 2006
Taqsima ta' l-Assessjar Edukattiv – Diviżjoni ta' l-Edukazzjoni

IL-HAMES SENA

STORJA (Ġenerali)

HIN: Siegħa u tliet kwarti

Isem: _____

Klassi: _____

A: Aghżel it-tajba:

1. Biex jamministra siti storiċi bħat-tempji megalitiċi u d-Domus Romana, il-Gvern waqqaf l-aġenzija (Din l-Art Hejwa, Heritage Malta, il-Fondazzjoni Wirt Artna, il-MEPA).
2. F'San Girgor iż-Żejtun insibu (kappella Medjevali, knisja troglodita, torri tal-Kavallieri, għar preistoriku).
3. Sibna l-fdalijiet ta' xi vilel Rumani fil-kampanja Maltija. Waħda minnhom hija dik (ta' Burmarrad, tal-Mosta, tal-Qrendi, ta' l-Imqabba).
4. Liema minn dawn li ġejjin inbena l-ewwel? (Il-Piramida l-Kbira, l-Akropoli, l-amfiteatru ta' Sabratha fil-Libja, it-tempji tal-Ġgantija).
5. Liema perijodu ta' l-istorja ta' Malta minn dawn li se nsemmu, jiġi l-ewwel fiż-żmien? (Il-Feniċi, in-Neolitiku, Żmien ir-Ram, Żmien l-Ingliżi).
6. Insibu l-fdalijiet ta' tempju megalitiku (f'Kemmuna, f'Kerċem, f'Corradino, f'Bingemma).
7. Sibna mużajk ta' Żmien ir-Rumani (f'Għajn Tuffieħa, fil-Gudja, fil-Mellieħa, Delimara).
(marka x 7 = 7 marki)

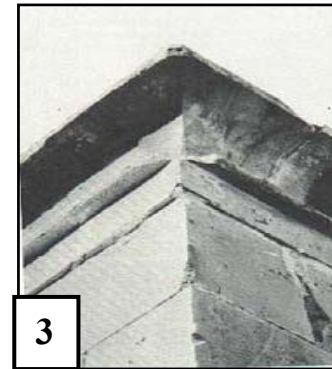
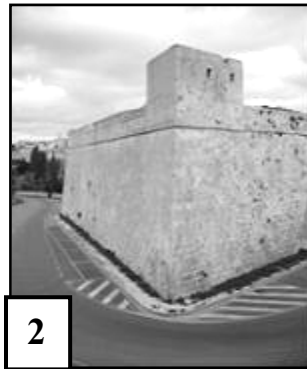
B: Poġġi wara xulxin, f'ordni kronoloġiku.

(L-iktar waħda mbiegħda fiż-żmien hija mogħtija bħala eżempju)

1	Il-griebeġ ta' Skorba
	Il-katakombi ta' San Pawl fir-Rabat
	Żmien il-Bronż u dfin fit-tempju ta' Ħal Tarxien
	Tempji tal-Ġgantija
	Il-kappella tal-Lunzjata f'Ħal Millieri

(4 marki)

C: Haeres lejn l-istampi li ġejjin:

Wieġeb il-mistoqsijiet li ġejjin billi tagħmel ċirku madwar it-tajbin:

1	(a)	Fdal numru 1 jinsab: TAS-SLIEMA, IL-GUDJA, L-IMDINA, VALLETTA, IX-XAGHRA.
	(b)	Fir-ritratt numru 1 jidher fdal: RUMAN, MEDJEVALI, PUNIKU, FRANĊIŻ.
2	(a)	Fdal numru 2 jinsab: SAN PAWL IL-BAĦAR, KEMMUNA, ĦAL GĦAXAQ, L-IMDINA, ĦAL SAFI.
	(b)	F'ritratt numru 2 jidhru parti mis-swar li jdawru belt antika Maltija: <u>belt oħra</u> mdawra bis-swar hija: TAS-SLIEMA, BIRKIRKARA, IL-BIRGU, IŻ-ŻEJTUN.
3	(a)	Fdal numru 3 jinsab: IŻ-ŻURRIEQ, VALLETTA, IL-BIRGU, IL-BAĦRIJA, IR-RABAT.
	(b)	Fir-ritratt numru 3 nistgħu naraw fdal: PUNIKU, PREISTORIKU, FRANĊIŻ, INGLIŻ.

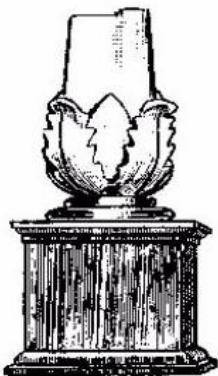
(ikompli f'paġna 3)

(kompli wieġeb dwar l-istampi ta' paġna 2)

4	(a)	Fdal numru 4 jinsab: IL-MELLIEĦA, IĊ-ĊITTADELLA, FILFLA, IL-QRENDI, IS-SIĠĠIEWI.
	(b)	Il-fdal li nistgħu naraw f'ritratt numru 4 huwa fdal: PREISTORIKU, PUNIKU, RUMAN, MEDJEVALI.
5	(a)	Fdal numru 5 jinsab: IŻ-ŻURRIEQ, IR-RABAT, SAN ĠILJAN, IL-MARSA, IL-BLATA L-BAJDA.
	(b)	Fil-bini li qed naraw f'ritratt numru 5 nistgħu naraw fdalijiet: TAR-RUMANI, PREISTORIĊI, TAL-KAVALLIERI, TA' L-ARAGONIŻI.
6	(a)	Fdal numru 6 jinsab: IL-GUDJA, IŻ-ŻEJTUN, RAĦAL ĠDID, IL-QALA, L-IMGARR.
	(b)	F'numru 6 nistgħu naraw fdalijiet: RUMANI, PUNIĊI, MEDJEVALI, PREISTORIĊI.

(marka x 12 = 12-il marka)

D: Hares lejn l-istampa. Imbagħad wieġeb:

(1) X'jissejjaħ il-fdal li qed tara fl-istampa?
_____ (1)

(2) Ta' liema perijodu fl-istorja ta' Malta huwa dan il-fdal?
_____ (1)

(3) Kemm-il fdal sibna minnu? _____ (1)

(4) Fejn nistgħu naraw xi wieħed minn dan il-fdal illum?
_____ (1)

(5) Dan il-fdal huwa magħruf ħafna fost l-istudjużi. Għaliex?

_____ (3)

(total = 7 marki)

E: Ikteb il-Perijodu storiku fil-vojt. Aghzel minn dawn li gejjin. Kull perijodu jista' jinkiteb aktar minn darba jew darbtejn.

(Hakma Rumana, Hakma tal-Kavallieri, Fenici, Wara l-Indipendenza, Zmien il-Hakma Ingliza)

1. Jinfetaħ il-Kanal ta' Swejs u bosta vapuri jibdeu jieqfu Malta biex ifornu ruħhom bil-faħam. Dan igib bosta xogħol għall-ħaddiema Maltin. _____
2. Il-Gzejjer Maltin isiru stazzjon għall-ġarr tal-merkanzija fil-Baħar Mediterran madwar is-sena 800 q.K. _____
3. Bosta armamenti jinħażnu Malta fi triqthom għall-Gwerra tal-Krimea. _____
4. Il-Gzejjer Maltin isiru bażi minn fejn jibdeu ifixklu l-interessi tat-Torok Ottomani. _____
5. Tmiem ir-rwol ta' Malta bħala bażi navali: _____
6. Il-Gzejjer Maltin jintużaw bħala post għall-produzzjoni u l-esportazzjoni taż-żejt taż-żebbuġa. _____
7. Malta ssir membru sħiħ ta' l-Unjoni Ewropea. _____
(marka x 7 = 7 marki)

F: L-IDENTITA` MALTIJA:

Hares lejn dawn l-aspetti tas-soċjeta` Maltija.

- Għana tradizzjonali;
- Pajjiż demokratiku;
- Il-kunsilli lokali mmexxija mis-sindki;
- Il-pastizzi, il-karamelli, ir-ravjul, l-aljoli u l-prinjolata;
- Il-baned militari;
- It-tfal u ż-żgħażaġh jiffurmaw il-karattru fuq prinċipji nsara fil-Mużew imwaqqaf minn Dun Ġorġ Preca.

1. Tlieta minn dawn l-aspetti jiffurmaw parti mill-Identita` Maltija.
Iktibhom fil-vojt li ġej:
(a) _____
(b) _____
(c) _____ (3 marki)

Għaliex taħseb hekk dwar dawn it-tliet aspetti li għażilt?

_____ (3 marki)

2. Tliet aspetti oħra ma jiffurmawx parti mill-Identita` Maltija.
Iktibhom hawn:
(a) _____
(b) _____
(c) _____ (3 marki)

Għaliex taħseb li dawn ma jiffurmawx parti mill-Identita` Maltija?

_____ (3 marki)

(total = 12-il marka)

G: Wieġeb:

1. Semmi erba' popli li ħakmu fuq il-Gżejjer Maltin:

_____ (2 marki)

2. Iktibhom taħt xulxin f'ordni kronoloġika, jiġifieri skond kif ħakmu matul iż-żmien:

(a) _____

(b) _____

(c) _____

(d) _____

(4 marki)

3. Issa ħares lejn dawn il-fdalijiet li ssib fil-pajjiżi ta' madwar il-Baħar Mediterran. Dawn il-fdalijiet storiċi ta' hawn taħt kollha jinsabu f'xi pajjiż li jinsab mad-dawra ta-Baħar Mediterran. Ikteb il-pajjiż fuq is-sing ta' taħt ir-ritratt. (4 marki)

a. _____

b. _____

c. _____

d. _____

Issa kompli wieġeb billi taqta' sing jew timla l-vojt:

4. Fi Sqallija nsibu wied mimli fdalijiet ta' tempji tal-Greċja tal-Qedem. Fil-qrib insibu l-belt ta' _____ (1)
5. Ma' liema poplu nassoċjaw il-fdalijiet ta' ritratt **c**? _____ (1)
6. F'Malta sibna oqbra importanti ta' dan l-istess poplu li ħalla l-fdalijiet ta' ritratt **c**. Fejn sibna dawn l-oqbra? _____ (1)
7. Il-poplu li ħalla l-fdalijiet ta' ritratt **d** ħakem fuq Malta wkoll għal perijodu twil. Semmi fdal ta' dan l-istess poplu li sibna f'Tas-Silġ Marsaxlokk: _____ (1)

8. Meta tqabbel il-fdalijiet preistoriċi u dawk storiċi li għandna fil-Gżejjer Maltin mal-fdalijiet ta' dawn il-pajjiżi tal-Mediterran, taħseb li aħna inferjuri, aħna aħjar, jew għandna x'nuru lit-turisti bħall-pajjiżi l-oħra? Iddiskuti dan fil-paragrafu li ġej:

(6 marki)

(total = 20 marka)

H: Ħares lejn l-istampi u wieġeb:

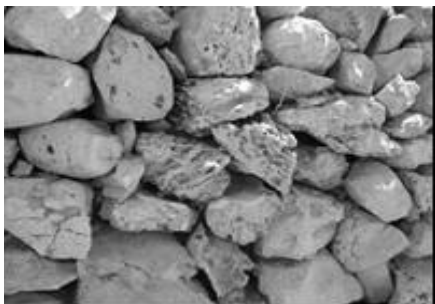

(1) X'tissejjaħ l-istruttura li qed tara?

_____ (1)

(2) Għalfejn taħseb li kienet tintuża struttura bħal din fl-imgħoddi?

_____ (2)

(3) X'jissejjaħ dan it-tip ta' ħajt li qed tara?

_____ (1)

(4) X'uzu għandu fil-kampanja Maltija?
(Semmi mill-inqas żewġ punti)

_____ (2)

(5) Għaliex taħseb li għandna ħafna kappelli, niceċ u slaleb fil-kampanja?

_____ (2)

(6) X'tissejjaħ l-istruttura li qed tara fl-istampa?

_____ (1)

(7) Għalfejn tintuża din l-istruttura?

_____ (2)

(total = 11-il marka)

I: Ikteb komponent dwar WIEHED minn dawn li ġejjin:

(Ibda ikteb fuq dil-karta; tista' tkompli fuq karta separata)

1. Agħzel perijodu storiku mill-Istorja ta' Malta ta' qabel Żmien il-Kavallieri u ikteb dwar il-fdalijiet misjuba f'Malta ta' l-istess perjodu. Għid kif dawn il-fdalijiet jistgħu jkunu ta' benefiċċju għas-soċjeta` Maltija llum.
2. Ikteb dwar **IR-RAZZETT MALTI**. Għid x'uzu għandu r-razzett Malti fil-ġurnata tal-lum. Semmi xi karatteristiċi li kienu jintużaw fil-bini tiegħu.
3. Ikteb dwar il-**HSARA** li fl-opinjoni tiegħek qiegħda ssir **fil-KAMPANJA Maltija**. X'jista' jsir biex din ma tibqax issir?

(20 marka)
